

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 131/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Š. J., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Drgoncom, DrSc., Klincová 37/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 56/2012 z 11. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. novembra 2013 doručená sťažnosť Š. J. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „žalobca“), v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 56/2012 z 11. septembra 2013.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v súdnom spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vedenom Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 C 43/2010. Okresný súd rozsudkom zo 7. septembra 2010 vyhovel jeho žalobe v plnom rozsahu. Sťažovateľ uviedol, že *„Po vyhlásení rozsudku a ešte pred podaním odvolania... zmenil žalobný petit tak, že zvýšil výšku náhrady pôvodne požadovanej čiastky 3.000,- € za prikázanie jeho podielu na nehnuteľnosti do vlastníctva odporcu v 1. rade na sumu 50.000,- €... (t. j. podiel 1/4 na cene nehnuteľnosti, pozn.)... následne napadol rozsudok prvostupňového súdu odvolaním...“*.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) *„uznesením z 20. júla 2011 sp. zn. 9 Co 10/2011 zmenu žaloby uskutočnenú podaním žalobcu zo 17. septembra 2010 nepripustil, odvolanie žalobcu proti výroku o rozsudku vo veci samej odmietol, rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania potvrdil a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal“*. Sťažovateľ *„uznesenie odvolacieho súdu v celom rozsahu napadol... dovolaním“*.

Najvyšší súd jeho dovolanie zo 16. septembra 2011 uznesením sp. zn. 5 Cdo 56/2012 z 11. septembra 2013 odmietol *„podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné“*.

3. Sťažovateľ namietal, že *„dovolací súd nedostatočne preskúmal námietku zaujatosti sudcov, ktorí v prvostupňovom a následne v odvolacom konaní rozhodovali o jeho návrhu... v dôsledku tejto chyby nesprávne rozhodol o námietke zaujatosti...“*. (Sťažovateľ podal námietku zaujatosti *„takmer tri týždne po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu“*, pozn.)

Sťažovateľ ďalej namietal „zmarenie práva na prístup k súdu tým, že súd prvého stupňa mu neumožnil vyjadriť sa k (ne)dosiiahnutiu mimosúdnej dohody, za účelom uzatvorenia ktorej bolo pojednávania dňa 18. 5. 2010 odročené a na ďalšom pojednávaní konanom 7. septembra 2010 konal v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu...“; s uvedenou skutočnosťou (a jej dôsledkami na ďalší priebeh konania, pozn.) sa odvolací súd a ani dovolací súd dostatočne (podľa jeho predstavy, pozn.) nevysporiadal. Ďalej namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv sťažnosťou napadnutým uznesením najvyššieho súdu (bod 1), zrušil toto rozhodnutie, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie „3.500,- euro“ a náhradu trov právneho zastúpenia „sume 323 euro a 50 centov“.

II.

5. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

7. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 56/2012 z 11. septembra 2013.

8. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie označených práv predmetným uznesením najvyššieho (dovolacieho) súdu, v sťažnosti vychádzal v zásade z dôvodov, ktoré uviedol aj v dovolaní zo 16. septembra 2011 (napr. zmena žalobného petitu; rozhodovanie prvostupňového súdu na pojednávaní bez jeho prítomnosti; odňatie mu možnosti konať pred prvostupňovým a odvolacím súdom a vyjadriť sa k vykonaným dôkazom; nedostatočné zistenie skutkového stavu; nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu...). Najvyšší súd jeho dovolanie odmietol „ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné“ (pozri tiež bod 2).

9. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis*

II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

10. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky vo všeobecnosti upravujú ustanovenia § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 OSP. V posudzovanom prípade dovolací súd *„dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nie sú dané dôvody dovolania podľa § 237 písm. g/ O. s. p... nedošlo ani k vade konania uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p...“* (sťažovateľ *„prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ a g/ O. s. p.“*, pozn.).

11. Ústavný súd z tohto hľadiska (body 9 a 10) preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 56/2012 z 11. septembra 2013, ktorým dovolanie sťažovateľa odmietol. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd po oboznámení výroku a podstaty odôvodnenia rozsudku okresného súdu č. k. 14 C 43/2010-69 zo 7. septembra 2010, ako aj výroku a podstatných častí odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 9 Co 10/2011 z 20. júla 2011 oboznámil dovoláciu argumentáciu sťažovateľa:

«Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f) a g) O. s. p. K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. tým, že mu súd prvého stupňa neumožnil vyjadriť sa k (ne)dosiahnutiu mimosúdnej dohody, za účelom ktorej bolo pojednávanie dňa 18. mája 2010 odročené. Na ďalšom pojednávaní 7. septembra 2010 súd konal v jeho neprítomnosti, ako aj v neprítomnosti jeho právneho zástupcu, ktorý svoju prítomnosť údajne neospravedlnil. Namietal, že dôkaz - Správu Ústrednej vojenskej nemocnice SNP Ružomberok, Fakultnej nemocnice neurologickej kliniky zo 6. decembra 2010 - odvolací súd hodnotil a skutkové a právne závery z nej vyvodil bez toho, aby mu umožnil vyjadriť sa k nemu, ozrejmíť pochybnosti a prípadne navrhnúť dôkazy na podporu hodnovernosti dodatočného ospravedlnenia. Vyslovil názor, že k vade konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) O. s. p. došlo, tým, že všetci konajúci sudcovia prvostupňového súdu ako aj odvolacieho súdu mali byť vylúčení pre ich pomer k žalovanému I/, ako bývalému členovi justičnej stráže. Voči výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcu na zmenu žalobného petitu, s odvolaním sa na dôkazy založené v spise (dedičské rozhodnutia) namietal, že prvostupňovému súdu už v čase doručenia zmeneného návrhu na začatie konania a odvolaciemu súdu v čase rozhodovania o tomto návrhu, boli známe listiny, ktorými bola preukázaná 10-násobne vyššia hodnota vyporiadovanej nehnuteľnosti, v dôsledku čoho právny záver odvolacieho súdu, že výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie, o zmenenom návrhu, považoval za nesprávny. Mal za to, že z výsledkov doterajšieho konania je zrejmé, že všeobecná hodnota nehnuteľnosti uvedená v dedičských rozhodnutiach je mnohonásobne vyššia. Zároveň namietal, že odvolací súd si zjavne protirečí, resp. minimálne nedostatočne odôvodňuje tento svoj „opačný“ záver. Ďalej tvrdil, že súd prvého stupňa unáhleným a nezákonným pojednávaním a rozhodnutím v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu fakticky znemožnil predloženie zmeneného návrhu, ako aj znaleckého posudku a ďalších listinných dôkazov preukazujúcich rokovania medzi účastníkmi konania o vyporiadaní ešte pred podaním návrhu, v konaní na prvom stupni, a že k predloženiu tohto dôkazu v konaní na prvom stupni nedošlo zavinením žalobcu, ale v dôsledku nepredvídaných udalostí vis maior. Spochybnil aj záver odvolacieho súdu, že „zhodné tvrdenie účastníkov o všeobecnej hodnote vyporiadavanej veci by mohlo byť dôvodom pre jeho nerešpektovanie súdom v prípade pochybnosti, či takýmto postupom účastníci

nesledujú obchádzanie iného zákona“. V tejto súvislosti uviedol, že výšku požadovaného podielu, ktorej vyplatenia sa domáhal v návrhu na začatie konania, uviedol s cieľom zníženia výšky súdneho poplatku. Nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu o „zhodnom tvrdení účastníkov“ pokiaľ ide o hodnotu nehnuteľnosti, pretože súdy nižších stupňov boli uzročené s tým, že medzi účastníkmi sú spory ohľadne výšky hodnoty nehnuteľnosti. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.»

Svoje rozhodnutie odôvodnil najvyšší súd takto:

«Najvyšší súd... ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že, dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), skúmal najskôr, či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

V zmysle § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V predmetnej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je tiež prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (viď § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. (§ 239 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (viď § 239 ods. 2 O. s. p.). Ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách

konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením (§ 239 ods. 3 O. s. p.).

Podaným dovolaním boli napadnuté všetky výroky uznesenia odvolacieho súdu, tak výrok o nepripustení zmeny žaloby, ako aj výrok o odmietnutí odvolania žalobcu proti výroku rozsudku vo veci samej a výroky o trovách konania. Dovolanie žalobcu voči všetkým napadnutým výrokom nie je procesné prípustné z dôvodu, že smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky uvedené v § 239 O. s. p.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1. O. s. p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, ktoré zistenie, by viedlo k záveru, že dovolanie je prípustné bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia odvolacieho súdu a spôsob jeho rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Dôvody, ktoré by zakladali prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. a/, e/ O. s. p. žalobca v dovolaní nenamietal a vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd... osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu sudu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možností konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť podľa názoru žalobcu tým, že súd prvého stupňa mu neumožnil vyjadriť sa k (ne)dosiadnutiu mimosúdnej súdnej dohody, za účelom uzatvorenia ktorej bolo pojednávanie dňa 18. mája 2010 odročené a na ďalšom pojednávaní konanom 7. septembra 2010 konal v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu. Ďalej namietal, že k odňatiu možnosti konať pred súdom, malo dôjsť aj tým, že odvolací súd vyhodnotil dôkaz, ktorým spochybnil hodnovernosť jeho neúčasti na pojednávaní bez toho, aby mu umožnil vyjadriť sa k nemu a ozrejmiť „pochybnosti“ na podporu hodnovernosti dodatočného ospravedlnenia.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť, len v prípadoch ustanovených zákonom.

V zmysle čl. 38 ods. 2 prvej vety Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Z. z, ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd) každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto

práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (IV. ÚS 50/04). Pod spravodlivým súdnym, procesom (fair hearing) sa v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Z citovaných ustanovení ústavy a ústavného zákona vyplýva, že základným právom účastníka je, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti. Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne, a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti účastníka konania na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať, aby mali dostatok času na prípravu a mohli

sa pojednávania aktívne zúčastniť (§ 115 ods. 2 O. s. p.). Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník (právny zástupca alebo splnomocnený zástupca) nedostaví na pojednávanie bez toho, aby požiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd prejednať vec v jeho neprítomnosti; prihliadne pritom naj obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. určuje dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka alebo jeho zástupcu: riadne predvolanie účastníka (jeho zástupcu) a absencia žiadosti účastníka (jeho zástupcu) o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 O. s. p., podľa ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak účastníkovi bráni určitá, prekážka v účasti na pojednávaní, mal by z tohto dôvodu požiadať o odročenie pojednávania, pričom treba súdu oznámiť dôvod tejto žiadosti.

Všeobecne platí, že účastník konania sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí (§ 24 ods. 1 O. s. p.). Oprávnenie zvoliť si zástupcu je zaručené aj v ústavnej rovine (čl. 37 ods. 2 Listiny); jeho zmyslom je poskytnúť procesným právam a povinnostiam účastníka kvalifikovanú ochranu. Ak je účastník konania zastúpený advokátom s plným procesným plnomocenstvom (§ 25 O. s. p.), jeho procesné práva a povinnosti vykonáva v konaní jeho zástupca. Bez ďalšieho zastúpením účastníka konania podľa § 24 O. s. p. účastník nie je pozbavený výkonu svojich procesných práv a povinností. Vzhľadom k tomu, že zástupca je splnomocnený ku všetkým úkonom, ktoré môže účastník v konaní urobiť (§ 28 ods. 2 veta druhá O. s. p.), nemôže byť v zásade účastník v prípade svojej neúčasti na pojednávaní na svojich procesných právach ukrátený. Ak sa zastúpený účastník domáha svojho práva na prejednanie veci v jeho osobnej prítomnosti, nemožno mu toto právo uprieť.

V prípade zastúpeného účastníka ide teda o odňatie možnosti konať pred súdom len vtedy, ak sa mu postupom súdu upiera možnosť realizovať svoje procesné práva. Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. sa vzťahuje na účastníka konania i na jeho zástupcu. Ak sa ospravedlní účastník zastúpený advokátom z účasti na pojednávaní a z dôležitého dôvodu požiada o jeho odročenie, vzniká tým prekážka brániaca súdu v uskutočnení pojednávania, bez ohľadu na (ne)existenciu dôvodov na strane jeho právneho zástupcu.

K časti dovolacej námietky o odňatí možnosti vyjadriť sa k (ne)uzatvoreniu mimosúdnej dohody dovolací súd uvádza, že je podaná v súvislosti s konaním pred súdom prvého stupňa a rozsudkom Okresného súdu Prešov zo 7. septembra 2010, č. k. 14 C 43/2010-69 a nie v súvislosti s konaním pred odvolacím súdom a uznesením Krajského súdu v Prešove uznesením z 20. júla. 2011, sp. zn. 9 Co 10/2011. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia túto námietku žalobcu (namietanú už v odvolaní) vyhodnotil, keď podal výklad o možnosti súdu pokračovať v konaní, v prípade neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu na pojednávaní. Konštatoval, že v prípade, ak sa účastník konania z pojednávania neospravedlní a nepožiada o odročenie pojednávania, sú splnené podmienky na pokračovanie v konaní v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. a v takom prípade môže súd pokračovať v konaní aj v prípade neprítomnosti účastníka, vo veci môže aj rozhodnúť, pričom prihliadne na obsah spisu a dovtedy vykonané dôkazy. K neprítomnosti právneho zástupcu a jeho žiadosti o dodatočné ospravedlnenie sa neprítomnosti na pojednávaní uviedol, že odpustenie zmeškania lehoty v zmysle § 58 ods. 1 O. s. p. prichádza do úvahy len pri zákonnej lehote a nie pri tzv. sudcovskej lehote. Nariadenie termínu pojednávania nie je však lehotou, a zmeškanie ospravedlnenia na pojednávaní nie je preto možné zhojiť postupom podľa § 58 O. s. p. Dovolací súd sa stotožňuje s takýmto výkladom odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a k tomu ešte pre úplnosť uvádza:

Lehotou sa v občianskom súdnom konaní chápe konkrétny časový úsek stanovený občianskym právom procesným na vykonanie konkrétneho procesného úkonu účastníkom, prípadne iným subjektom zúčastneným v konaní, v ktorom účastník, prípadne aj ďalšia osoba zúčastnená na konaní musí, alebo môže uskutočniť určitý procesný úkon. Termínom je časový údaj určujúci deň, hodinu a miesto zasadnutia súdu, prípadne aj iného orgánu, ktorý uskutočňuje konanie (Ficová S., Števček M. Občianske súdne konanie. Praha, C. H. Beck, 2010, 155 s.). Odpustenie zmeškania lehoty je v civilnom procese možné len pri lehotách zákonných (nie je možné pri tzv. lehotách sudcovských), a to za predpokladu, že zákon takéto odpustenie nevyklučuje. Právne účinky zmeškania termínu pojednávania sú iné ako právne účinky zmeškania lehôt. Z ustanovenia § 58 ods. 1 O. s. p. je zrejmé že zákon umožňuje odpustiť len zmeškanie lehoty, nie však termínu pojednávania. Procesným inštitútom umožňujúcim neuskutočnenie už nariadeného pojednávania a jeho odloženie vo forme odročenia, je inštitút žiadosti o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní. Z logiky

veci však vyplýva, že na to, aby tento procesný úkon vyvolal aj požadované procesné účinky je (za splnenia iných podmienok, ktoré boli v uvedenej veci naplnené), aby bol podaný včas. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadá z dôležitého dôvodu o odročenie, možno vec prejednať v neprítomnosť takéhoto účastníka, prihliadne sa pritom na obsah spisu a doposiaľ vykonané dôkazy (§ 101 ods. 2 O. s. p). Závery odvolacieho súdu o tom, že súd prvého stupňa neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom sú preto správne. S ohľadom na záver, že vykonaný termín pojednávania nebolo možné, zvrátiť podanou žiadosťou o odpustenie zmeškania lehoty, neobstojí námietka žalobcu o odňatí možnosti konať pred súdom z dôvodu, že mu odvolací súd neumožnil vyjadriť sa k dôkazu, ktorý vykonal - Správe Ústrednej vojenskej nemocnice SNP Ružomberok, Fakultnej nemocnice neurologickej kliniky zo 16. decembra 2010, ktorým žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty podložil.

K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť podľa názoru žalobcu aj tým, že odvolací súd nepripustil zmenu žalobného petitu, hoci výsledky doterajšieho konania mohli byť podľa jeho názoru podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

Podľa § 95 ods. 1 O. s. p. navrhovateľ môže...

Podľa § 95 ods. 2 O. s. p. súd nepripustí zmenu návrhu...

K rozhodnutiu súdu o tom, či pripustí zmenu návrhu, treba súhlasiť s názorom žalobcu uvedeným v dovolaní, že zmena návrhu nespôsobí rozpore so zásadou hospodárnosti konania. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou, ale posudzuje súd. Ustanovenie § 95 ods. 1 O. s. p. dáva preto žalobcovi možnosť zmeniť návrh (len) so súhlasom súdu; súd zmenu návrhu nepripustí (tiež) vtedy, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (viď § 95 ods. 2 O. s. p.). V prípade nepripustenia zmeny návrhu pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu, pričom žalobca môže uplatniť svoj nárok v novom konaní.

Úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou návrhu, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a je výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu.. Táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny návrhu. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť

odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena návrhu, nie je prípustné (viď § 202 ods. 3 písm. f/ O. s. p.). Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. v konaní odvolacieho súdu, nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2011 sp. zn. 2 Cdo 161/2011, schválené dňa 13. decembra 2011 občianskoprávnym kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

Rovnako prípustnosť dovolania žalobcu voči výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie žalobcu, nie je v zmysle ustanovenia § 239 O. s. p. daná. Osobitne dovolací súd zdôrazňuje, že nedošlo ani k vade konania uvedenej v ustanovení § 237 písm. f) O. s. p., ktorá by nastala, ak by odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu ako odvolanie podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p.), hoci pre to neboli splnené procesné podmienky.

K tomu, aby odvolanie malo právne účinky a aby na jeho základe vznikli procesné vzťahy, musí vyhovovať požiadavkám, ktoré ustanovuje Občiansky súdny poriadok. Ten v ustanovení § 201 O. s. p. ustanovuje, že subjektom legitimovaným na podanie odvolania je účastník, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Právo podať odvolanie však, ako správne konštatoval odvolací súd patrí iba tomu účastníkovi konania, ktorému bola napadnutým rozhodnutím spôsobená ujma. V danom prípade je zrejmé, že súd prvého stupňa žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovel, teda možno objektívne konštatovať, že mu nebola spôsobená ujma na jeho právach. Odmietnutím odvolania žalobcu proti rozsudku súdu prvého stupňa nebola žalobcovi odvolacím súdom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Pokiaľ ide o námietku žalobcu spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne

domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že žalobca namietal aj skutočnosť, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje, právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcu boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcom vytýkaná skutočnosť by mala za následok, vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Ako je ale výslovne uvedené v § 239 ods. 3 O. s. p., ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide (medziiným) o uznesenie o trovách konania. Ustanovenie § 239 ods. 3 O. s. p. teda vylučuje prípustnosť dovolania žalobcu proti výroku uznesenia odvolacieho súdu o trovách konania. Keďže vo vzťahu k tomuto výroku nebola preukázaná procesná vada konania zakladajúca zmätočnosť, nemožno prípustnosť dovolania proti tomuto výroku vyvodit' ani z § 237 O. s. p.

Podľa ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Neoddeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces je aj garancia toho, aby vo veci rozhodoval nestranný, nezávislý a nezaujatý sudca. Nestrannosť, nezávislosť

a nezaujatost' sudcu je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jednou z hlavných predpokladov dôvery občanov a iných subjektov práva v právo a právny štát.

Dovolací súd venoval pozornosť dovolacej námietke žalobcu, či sudkyňa súdu prvého stupňa JUDr. Anna Paveleková a členovia senátu 9 Co Krajského súdu v Prešove - JUDr. Irena Dobňáková, JUDr. Milan Šebeň, JUDr. Milan Majernik, sú zaujatí. Mal pri tom na zreteli, že „neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O. s. p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti“ (R 59/97).

Podľa § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaníu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu k veci alebo jeho osobného vzťahu k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by mohol ovplyvniť jeho objektívny pohľad na vec a preto vyvoláva pochybnosti o jeho nezaujatosti. Pomer sudcu k veci je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci. Môže ísť o prípady, ak je sudca priamo zainteresovaný na výsledku konania (napr. je účastníkom konania), prípadne má na tomto výsledku nepriamy záujem (napr. ako vedľajší účastník) alebo získal informácie o veci tzv. neprocesným spôsobom, t. j. inak ako dokazovaním a vnímaním všetkého, čo vyšlo za konania najavo v zmysle § 132 O. s. p. O kvalifikovaný pomer sudcu k účastníkom konania (ich zástupcom) ide najmä vtedy, ak by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim.

Pri posudzovaní okolností, ktoré podľa dovolateľa zakladali dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania tejto veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O. s. p.)

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti a nadržania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov, vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska (sudcu, či účastníka), ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Objektívnu nestrannosť

nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda a nezávisle a nestranne.

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v dovolaní vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým konajúcim sudcom - sudkyňi súdu prvého stupňa a sudcom odvolacieho súdu pre ich pomer k žalovanému I/ ako bývalému členovi justičnej stráže, ktorý podľa jeho názoru pozná sudcov a má s nimi nadštandardné vzťahy.

Dovolací súd má za to, že subjektívna hypotéza žalobcu o možnej neobjektívnosti sudcov, ktorú ničím iným nekonkretizoval a ktorú si vytvoril iba na základe toho, že žalovaný I/ je bývalý člen justičnej stráže súdu prvého stupňa a krajského súdu, nemohla spôsobiť vznik pochybností o nezaujatosti sudcu (sudcov). Základom pre vylúčenie sudcu, ako to vyplýva z už uvedeného stručného výkladu ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p., môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody, nie však domnienka účastníka o možnej neobjektívnosti sudcov, sudkyne súdu prvého stupňa JUDr. Aleny Pavelekovej a členov senátu 9 Co Krajského súdu v Prešove - JUDr. Ireny Dobňákovej, JUDr. Milana Šebeňa,

JUDr. Milana Majerníka. Sudkyňa súdu prvého stupňa JUDr. Alena Paveleková vyhlásila, že vo veci sa necíti zaujatá, že nemá pomer k veci, účastníkom konania alebo ich zástupcom. Ďalej uviedla, že žalovaný 3/ pracuje na súde ako člen justičnej stráže, okrem pozdravu v rámci bežnej slušnosti s ním neprichádza do, styku, bližšie ho nepozná a nemá s ním žiadny nadštandardný vzťah (č. l. 156). Rovnako sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. Milan Šebeň a JUDr. Irena Dobňáková zhodne vyhlásili, že vo veci sa necítia zaujatí a účastníkov nepoznajú (č. l. 158 a 158a), sudca JUDr. Milan Majerník uviedol, že bývalých a súčasných členov justičnej stráže pozná len so služobného kontaktu, nevie, ktorí z nich má byť účastníkom konania a nepozná skutočnosti, ktoré by vzbudzovali pochybnosti o jeho nezaujatosti (č. l. 159). Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil žiaden taký kvalifikovaný vzťah sudcu (sudcov) k veci, resp. k účastníkom konania, ktorý by zakladal dôvod pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Odôvodnenú pochybnosť o zaujatosti konajúcich sudcov nie je možné v danom prípade vyvodiť.

Dovolací súd preto dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nie sú dané dôvody prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. g/ O. s. p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesné úspešným žalovaným 1/ až 3/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalovaní 1/ až 3/ však nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 O. s. p.), a preto im ich dovolací súd nepriznal.»

12. Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmvania napadnutého výroku odvolacieho súdu, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s procesnoprávnymi predpismi, keď odmietol sťažovateľovo dovolanie ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento

opravný prostriedok neprípustný. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 56/2012 z 11. septembra 2013 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd konštatuje, že dovolací súd (a aj odvolací súd) sa podstatou námietok sťažovateľa (bod 3) dostatočne zaoberal a v odôvodnení svojho rozhodnutia aj primerane vysporiadal.

13. Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. Nad rámec uvedeného ústavný súd ešte poznamenáva, že pokiaľ sťažovateľ namietal nesprávne závery vo veci konajúcich súdov týkajúce sa výšky ceny predmetu sporu (nehnutelností) a určenia ocenenia jednotlivých spoluvlastníckych podielov, ústavný súd sa touto problematikou viazaný petitom sťažnosti (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nezaoberal, lebo sťažovateľ (kvalifikovane zastúpený advokátom) sa dožadoval ústavnoprávneho prieskumu výlučne len rozhodnutím najvyššieho súdu, a nie aj jemu predchádzajúceho rozhodnutia krajského súdu. Najvyšší súd totiž v rozsahu zákonom ustanovených dovolacích dôvodov nebol v okolnostiach posudzovanej veci oprávnený preskúmať/posúdiť aj prípadné nesprávne právne závery odvolacieho súdu. Týmto by sa ústavný súd mohol zaoberať iba vtedy, ak by sťažovateľ popri najvyššom súde v petite brojil aj proti uzneseniu krajského súdu *sp. zn. 9 Co 10/2011 z 20. júla 2011, k čomu však nedošlo*.

15. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jeho ďalšími návrhmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2014